

МОТИВАЦІЙНЕ ПІДГРУНТЯ ПРОБЛЕМИ ПРИБУТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Стадник В.В., Тимчур Н.О.

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький

В умовах стагнації національної економіки і зниження платоспроможного попиту однією з найактуальніших проблем менеджменту промислових підприємств є підтримання їх функціонування у режимі, який дає змогу забезпечувати хоча б відтворення їх виробничих систем. За нестабільних ринків підприємства зазвичай орієнтуються на короткотермінову вигоду і не вкладають кошти в розширене відтворення виробництва. Це спричиняє деградацію обладнання, технологій і, як наслідок, зниження конкурентоспроможності продукції підприємства, збитковості його діяльності і занепаду.

Разом з тим, навіть ті підприємства, що зуміли переорієнтуватись в умовах втрати ринків і знайти нову нішу для своєї продукції, розвиваючи бізнес, прагнуть мінімізувати чистий прибуток, зменшуючи виплати податків у бюджет. Через недоотримання коштів у бюджет зменшуються можливості уряду реалізувати соціально значущі програми, розвивати інфраструктуру. І навіть посиленість пильності податкових органів не допомагає ефективно протистояти такій «мінімізації». Зважаючи на те, що дії учасників ринку, як економічних агентів, підкоряються закону раціоналізації, можна стверджувати, що така поведінка власників (і менеджменту) вітчизняних підприємств має під собою мотиваційне підґрунтя.

Мотивація найбільшою мірою проявляється у сфері розподілу благ. Тому висловлено припущення, що саме у підсистемі розподілу починається процес узгодження цілей тих груп зацікавлених осіб, які мають відношення до прийняття управлінських рішень стосовно формування і реалізації цілей розвитку підприємства (стейкхолдерів). На підтвердження висунутої гіпотези через призму мотивації проаналізовано складові системи управління прибутком підприємства (планування, формування прибутку, його розподіл і використання) з позицій мотивації основних груп стейкхолдерів. Визначено основні моменти у кожному із цих процесів, які знаходяться в мотиваційному полі ключових економічних гравців і які формують мотиви до мінімізації чистого прибутку підприємств. Підкреслено, що більшість із них зумовлюється недосконалістю інфорсменту – як на рівні держави, так і на рівні менеджменту підприємства – що не дає змоги створити ефективний механізм попередження опортунізму осіб, що приймають рішення.

Отже, проблема прибутковості суб'єктів господарювання не може розглядатися лише в контексті компетентності та професіоналізму менеджменту. Необхідно досягти прийняттого рівня узгодженості в мотивації усіх груп стейкхолдерів – через ефективний інфорсмент. Це завдання і має бути предметом наступних досліджень.